

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Milana Moravu v právnej veci žalobkyne: **M. H.**, bytom W., *zastúpenej* JUDr. A. B., advokátom so sídlom B., proti žalovanému: **Krajský pozemkový úrad v Bratislave**, so sídlom Trenčianska 55, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 543/38/2010 zo dňa 19.4.2010, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 3S 208/2010-19 zo dňa 7. júna 2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 3S 208/2010-19 zo dňa 7. júna 2011 **m e n í** tak, že rozhodnutie žalovaného č. 543/38/2010 zo dňa 19. apríla 2010 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Žalovaný **j e p o v i n n ý** zaplatiť žalobkyňi náhradu trov konania z titulu trov právneho zastúpenia vo výške 462,95 € na účet jej právneho zástupcu do 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáha zrušenia rozhodnutia žalovaného č. 543/38/2010 zo dňa 19.4.2010, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa zo dňa 19.1.2010 č. 2720/2004, zn. 0265/10/1163/09/MPO

o zastavení konania podľa § 30 ods. 1 písm. d) zákona o správnom konaní vo veci uplatnenia práva na vrátenie vlastníctva k pozemkom podľa zákona Národnej rady SR č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov.

Krajský súd po preskúmaní rozhodnutia dospel k záveru, že neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie napadnutých rozhodnutí. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa si dňa 9.8.2004 uplatnila nárok na vrátenie vlastníctva k pozemkom v zmysle zákona č. 503/2003 Z. z. Vzhľadom na neúplnosť podania vyzval Obvodný pozemkový úrad v Bratislave listom zo dňa 1.8.2005 žalobkyňu, aby v lehote do 14.12.2005 odstránila nedostatky svojho podania a aby doložila nasledovné doklady: úradne preložený doklad o vlastníctve z maďarského jazyka – pozemnoknižná vložka č. X. k. ú. R., doklady preukazujúce, že nehnuteľnosti, ktoré uviedla vo svojej žiadosti, v dobe od 25.2.1948 do 1.1.1990 prešli do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby podľa § 3 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z. a čestné prehlásenie, že na predmetné pozemky nebol uplatnený reštitučný nárok podľa zákona č. 229/1991 Zb. Podaním zo dňa 1.8.2005 správny orgán prvého stupňa z vyššie uvedených dôvodov prerušil správne konanie. Tri týždne pred skončením lehoty dňa 23.11.2005 žalobkyňa požiadala správny orgán o predĺženie lehoty. Žalobkyňa požadované doklady nepredložila ani do rozhodnutia o zastavení konania, a to do 19.1.2010. Je pravdou, že správny orgán prvého stupňa bol vo veci nečinný štyri roky, ale tento čas mohla žalobkyňa využiť, aby predmetné doklady doložila. Nedoložila ich ani v odvolacom konaní.

V žalobe žalobkyňa uviedla, že podľa § 32 správneho poriadku správny orgán mal presne a úplne zistiť skutkový stav veci a za tým účelom si obstarat' príslušné doklady. Správny orgán si ich chcel zabezpečiť prostredníctvom žalobkyne, vyzval ju na ich doloženie, avšak žalobkyňa doklady nedoložila. S poukazom na § 30 ods. 1 písm. d) správneho poriadku, ak účastník konania na výzvu správneho orgánu v určitej lehote neodstráni nedostatky svojho podania a bol o možnosti zastavenia konania poučený, správny orgán nemá inú možnosť, ako konanie zastaviť. Preto rozhodnutia správnych orgánov Krajský súd v Bratislave posúdil ako správne po právnej aj vecnej stránke.

Voči rozsudku súdu prvého stupňa sa odvolala žalobkyňa podaním zo dňa 25.7.2011. Namietala, že súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávne právne posúdil vec. Súd uviedol, že dôvodom zastavenia konania správnym orgánom bolo nepredloženie úradne preloženého dokladu o vlastníctve z maďarského jazyka a doklady, že nehnuteľnosť prešla do vlastníctva štátu. Tieto skutočnosti sa však nezakladajú na pravde, pretože žalobkyňa v stanovenej lehote založila do spisu úradne preložený preklad územnoknižnej vložky č. X. pre k. ú. R., ako aj čestné prehlásenie. Problém bol so zabezpečením konfiškačnej listiny označenej vo vložke pod B 25, pretože v archíve sa ju nepodarilo nájsť. Žalobkyňa ďalej uviedla, že požiadala o predĺženie lehoty na predloženie dokladov podaním zo dňa 23.11.2005. Napriek tomu súd rozhodnutím zmenil skutkový stav a uviedol, že žiadateľka nepožiadala

tunajší úrad o predĺženie lehoty určenej na doloženie chýbajúcich dokladov. Namietala tiež, že rozhodnutia pozemkového úradu aj žalovaného sú nepreskúmateľné, pretože z nich nie je zrejmé, predloženie ktorých dokladov bolo dôvodom pre zastavenie konania. Žalovaný požadoval predloženie listiny preukazujúcej prechod nehnuteľnosti na štát. Žalobkyňa v tejto súvislosti poukázala na to, že si reštitučným návrhom uplatnila reštitučný dôvod podľa § 3 ods. 1 písm. o) zákona, t.j. prevzatie veci štátom bez právneho dôvodu. Tento sám o sebe obnáša, že nebude existovať listina, v ktorej bude právny titul prechodu vlastníctva. Bude potrebné preukazovať iba samotný prechod vlastníctva, a ten v tomto prípade vyplýva z dokladov z pozemkovej knihy. Namietala tiež, že súd nesprávne interpretoval ustanovenie § 30 ods. 1 písm. d) správneho poriadku. Žalobkyňa navrhla napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že napadnuté rozhodnutie žalovaného č. 543/38/2010 zo dňa 19.4.2010 odvolací súd zruší a vec mu vráti na nové konanie.

K odvolaniu sa vyjadril žalovaný podaním zo dňa 18.8.2011 tak, že navrhol odvolanie žalobkyne zamietnuť. Ako dôvod uviedol, že účastníčka až do vydania rozhodnutia nedoložila doklady preukazujúce, že nehnuteľnosť v čase od 25.2.1948 do 1.1.1990 prešla do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby podľa § 3 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu a medziach podaného odvolania (§ 246c veta prvá a § 212 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 a § 214 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a jednomyselne dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné a rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zmeniť a rozhodnutie žalovaného zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie podľa § 250ja ods. 3 O.s.p.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci je rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu proti rozhodnutiu Krajského pozemkového úradu v Bratislave, ktorým tento potvrdil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa o zastavení konania podľa § 30 ods. 1 písm. d) zákona o správnom konaní vo veci uplatnenia práva na vrátenie vlastníctva podľa zákona č. 503/2003 Z. z. v platnom znení.

Zákon č. 503/2003 Z. z. v platnom znení je jedným zo zákonov reštitučného charakteru, ktorého cieľom je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť zmiernenie niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne stanovenom období vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadov straty majetku.

Najvyšší súd k interpretácii zákona č. 503/2003 Z. z. uvádza, že aj v tomto prípade ide o reštitučný zákon, ktorým sa demokratická spoločnosť snaží aspoň čiastočne zmierniť následky minulých majetkových a iných krívd, spočívajúcich v porušovaní všeobecne uznávaných ľudských slobôd a práv zo strany štátu. Štát a jeho orgány a obce sú teda povinné postupovať v konaní podľa tohto zákona v súlade so záujmami osôb, ktorých ujma má byť aspoň čiastočne kompenzovaná. Tento výklad

vychádza zo skutočnosti, že zmyslom všetkých reštitučných zákonov je zmiernenie následkov niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v rozhodnom období, pričom zákonodarca si bol vedomý, že odstránenie všetkých krívd nie je reálne a že sa v niektorých prípadoch musí uspokojiť s čiastočnou náhradou.

Povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplývajúca z ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. znamená právo účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a jeho porušením sa účastníkovi odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému chce využiť možnosť podania opravného prostriedku. Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je preto porušením práva na spravodlivé súdne konanie. Je potrebné konštatovať, že v prejednávanom prípade sa krajský súd dostatočným a vyčerpávajúcim spôsobom nevysporiadal s námietkami, ktoré uplatnili účastníci konania. Takýmto postupom súdu bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom.

Podľa § 3 ods. 1 písm. o) zákona č. 503/2003 Z. z., oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku prevzatia nehnuteľnosti bez právneho dôvodu.

Vzhľadom na citované zákonné ustanovenie je potrebné sa stotožniť s odvolacím dôvodom žalobkyne, ktorá namietala, že podľa tohto reštitučného dôvodu nie je logické vyžadovať od reštituenta doklady preukazujúce, že nehnuteľnosť prešla do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia príp. kúpnej zmluvy alebo konfiškačného rozhodnutia. Vyššie uvedený reštitučný dôvod v sebe logicky obsahuje skutočnosť, že nebude existovať listina, predstavujúca právny titul prechodu vlastníctva, pretože vlastníctvo prešlo bez právneho dôvodu. V takom prípade možno preukázať iba tzv. faktický prechod na štát, čo je evidentné z predložených dokladov z pozemkovej knihy a katastra nehnuteľností.

Z tohto pohľadu je potrebné konštatovať aj skutočnosť, že správny orgán v napadnutom rozhodnutí v rozpore s ustanovením § 47 ods. 3 zákona o správnom konaní nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie. V rozhodnutí neboli uvedené skutočnosti, ktoré boli podkladom na rozhodnutie v súvislosti s tým, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov správny orgán a ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval. A napokon ani neuviedol, ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania. Z tohto pohľadu je rozhodnutie správneho orgánu absolútne nepreskúmateľné.

Podľa názoru najvyššieho súdu povinnosťou súdu prvého stupňa, ale aj povinnosťou konajúcich správnych orgánov bolo dôsledne dbať na princípy právneho štátu a nevykladať príslušné ustanovenia aplikovaných zákonov iba formalisticky, aby tak nedošlo k neprimeranej tvrdošti zákona voči žalobkyni, ktorej základné práva boli porušené bez akéhokoľvek jej zavinenia. Vzhľadom na vyššie uvedené je nutné konštatovať, že aplikácia § 30 ods. 1 písm. d) správneho poriadku sa v prejednávanej

veci javí ako formalistická a neprípustná, pretože opomína samotný účel zákona č. 503/2003 Z. z. v platnom znení.

Je potrebné poukázať aj na skutočnosť, že správne orgány, ale ani súd prvého stupňa, sa nevyporiadali so skutočnosťou, že žalobkyňa dňa 23.11.2005 požiadala o predĺženie lehoty na doloženie dokladov a o ktorej žiadosti pozemkový úrad dodnes nerozhodol.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave je potrebné podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. zmeniť tak, že rozhodnutie žalovaného zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O trovách prvostupňového aj odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a 2 O.s.p. tak, že procesne úspešnej žalobkyni priznal ich náhradu, a to z titulu trov právneho zastúpenia v celkovej výške 462,95 € podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z. za 3 úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia, podanie žaloby a podanie odvolania) 2x 120,23 €, 1x 123,50 € vrátane režijného paušálu 2x 7,21 € a 1x 7,41€, všetko zvýšené o 20% DPH.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave, 4. júla 2012

JUDr. Zuzana Ďurišová v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth